

МОТИВИ

КЪМ ПРОЕКТА ЗА ПРАВИЛНИК ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ПРАВИЛНИКА ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА И ДЕЙНОСТТА НА ОБЩИНСКИЯ СЪВЕТ, НЕГОВИТЕ КОМИСИИ И ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО МУ С ОБЩИНСКАТА АДМИНИСТРАЦИЯ НА ОБЩИНА БУРГАС

Правилникът за организацията и дейността на Общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинска администрация на Община Бургас е приет на 19.11.2019 г и действа вече втора година, като е показал своите положителни страни, но и някои недостатъци.

Причина и предмет на настоящия проект е един проблем на Правилника, заложен в него още от самото начало: **начинът на устройване на политическите групи и произтичащите от това ограничения в правата на част от общинските съветници** – тези, които не могат да сформират групи или са независими. При това тук става въпрос за **ограничения, за които има произнасяне за противоконституционност от Конституционния съд (РКС 4/2011, част XI, т.4).**

Участието в група не е право и не е задължение, според цитираното РКС и произтичащите от това ограничения за общинските съветници са противоконституционни.

Де факто възможността да се състави и участва в група се превръща в право, тъй като от това зависи разполагаемото време за презентиране, аргументиране, дебатиране т.е. от участието в група зависи доколко общинският съветник ще има реалното право на изразяване на мнение, на политическа реч и дебат в пленарните заседания. А последното на свой ред определя качеството на политическия процес и на политическото представителство, което отделният съветник осъществява от името на своите избиратели.

Разпоредбите на Правилника (чл.20 ал.3, чл.21 ал.1 във връзка с чл.44 ал. 6,7,8 и чл.47 ал.1) създават сериозна неравнопоставеност между групирани и негрупирани/независими общински съветници в пленарните заседания. Защо?

На пръв поглед всеки общински съветник има 2 минути време за изказване, реплика, дуплика, процедурен въпрос по дадена точка от дневния ред съгласно чл. 44 ал.6 от Правилника. На практика това не е така, тъй като в разискванията в пленарна зала се срещат и сблъскват политически позиции, а не общински съветници. А зад политическите позиции стоят групи или отделни негрупирани/независими общински съветници.

Видно от чл.44 ал.8, макар и имплицитно, Правилникът е възприел същото разбиране: за естествено се приема положението, при което една група има единна

политическа позиция по даден въпрос (затова цитираната алинея осигурява допълнителни 2 минути за онзи член на групата, който по изключение може да има по-различно мнение от единното). Групата разполага с цялото време, акумулирано от отделните времеви квоти на всеки нейн член, за да представи и защити своята политическа позиция. В реалната ситуация на Общински съвет – Бургас групите разполагат с:

ГЕРБ 24 x 2 мин. = 48 мин.

БСП 6 x 2 мин. = 12 мин.

СЕК 5 x 2 мин. = 10 мин.

Срещу посочените времеви ресурси стоят 2-те минути време на всеки негрупирани или независим общински съветник с различно политическо мнение. В рамките на тези 2 минути той/тя трябва да успее да развие гледната си точка и да я защити в дебат.

Ясно е, че при това съотношение се получава нещо като монопол върху времето, диктат на мнозинството, сериозна неравнопоставеност в свободата на изразяване, чийто резултат е невъзможност за пълноценна дискусия, невъзможност за осъществяване на принципа на политически плурализъм, който е основа на демократичния правов ред.

Подход

Описаната неравностойна ситуация в правата за участие в пленарни заседания на групирани и негрупирани/независими съветници в Общински съвет - Бургас може да бъде коригирана, като се промени 1) регламентът за групиране и 2) регламентът за време.

1) Промяна на регламента за политически групи

Необходими са две промени: а) занижаване на високия праг за образуване на група и б) премахване на настоящото изискване към названието на групата.

а) Минимум съветници за образуване на политическа група

Правилникът на Общински съвет - Бургас е възприел минимум от 5 съветници за образуване на група. Този праг съвпада с минимума, изискван от Столичния общински съвет, който се състои от 61 съветници и представлява най-голямата по численост община в България. Сравнен с минимумите при общинските съвети в страната, състоящи се от 51 члена, какъвто е и бургаският, прагът в Бургас изглежда необяснимо висок:

Минимален брой съветници за образуване на група в общинските съвети с 51 члена Бургас - 5 Варна - 4 Пловдив - 3 Русе -2 Стара Загора - 2

Проектът предлага прагът за група да бъде намален на 3 съветници.

Рестриктивният ефект на високия праг в Бургас може да се види ясно при сравнение с броя на групите в горесцитираните общински съвети. Ето каква е ситуацията с групите в мандат 2019-2023, според проучване на вносителя на Проекта:

- Бургас: обща численост 51 съветници, минимум за група 5. Налице са 3 групи (24+6+5) + 16 нечленуващи в група.
- Варна: обща численост 51 съветници, минимум за група 4. Налице са 6 групи (18+8+5+4+4) + 12 нечленуващи в група.
- Пловдив: обща численост 51 съветници, минимум 3. Налице са 7 групи (17+7+5+3+4+4+4) + 7 нечленуващи в група.
- Стара Загора: обща численост 51 съветници, минимум 2. Налице са 8 групи (21+7+7+3+3+2+2+2) + 4 нечленуващи в групи.
- Русе: обща численост 51 съветници, минимум за група 2. Налице са 7 групи (16+15+9+4+3+2+2).

б) Название на политическите групи

Настоящото изискване към наименованието на групите е „*наименованието на групата, което може да съдържа само наименованието или абривиатурата на някоя от участващите в нея партии или коалиции*” (чл.21 ал.1)

Разпоредбата действа забранително за създаването на група от съветници от различни политически партии, имащи обща политическа ориентация, поради това, че е неприемливо една такава съставна група да вземе за свое название името на една от партиите, които са представени в нея.

Приемането на названието на една от партиите за име на съставната група, освен това, би било подвеждащо за гражданите.

Изискването към названието на групите създава ограничение и за независимите общински съветници: на практика дори и да постигнат минимума от 5 души, те няма как да назоват групата с име на партия или коалиция. Следователно чл.21 ал. 1 имплицитно забранява образуването на група от независими общински съветници. **Такова ограничение обаче е съвсем ясно квалифицирано като противоконституционно от Конституционния съд** (виж приложена извадка от РКС 4/2011).

Бургаската разпоредба за название на група изглежда няма правен аналог в правилниците на общинските съвети в България. Това със сигурност беше установено при сравняване с правилниците на другите пет най-големи общински съвета в страната – София, Пловдив, Варна, Стара Загора и Русе. Нещо повече, при тях е налице точно противоположното разбиране за наименованието: свободен избор на име с единственото ограничение то да не повтаря името на вече регистрирана група, партия, коалиция.

Най-общо може да се заключи, че разпоредбата за наименованието на групите, записана в чл.21 ал.1 от Правилника не защитава никакъв обществен интерес, не отговаря на никаква правна логика и е в нарушение на принципите на необходимост, обоснованост и пропорционалност (ЗНА).

Ето защо е необходимо действието на разпоредбата на чл.21 ал.1 за наименованието на политическите групи да бъде преустановено. Проектът предвижда тя да бъде заменена със следния текст: „...*Името на групата не може да повтаря име на организация, партия*

или коалиция, която вече се е регистрирала по съответния ред и не участва в състава на групата.”

2) Промяна на регламента за време

Настоящият чл. 44, ал. 6 и ал. 7 от Правилника предвижда не повече от 2 минути на общински съветник за участие по даден въпрос от дневния ред, като в това време трябва да се вместят основно изказване, реплика, дуплика, евентуално лично обяснение и процедурен въпрос. От една страна, това силно ограничава възможността за участие и дебат за един независим или негрупиран общински съветник, който не може да ползва допълнителни минути от споделения времеви ресурс на групата. От друга страна, цитираните разпоредби влизат в противоречие с чл. 49 ал. 2, ал. 4 и чл. 50 от Правилника, дефиниращи времево различните форми на участие, а именно: 1 минута за реплика, 1 минута за дуплика, 3 минути за лично обяснение. Ето защо се предлага предвиденото време от 2 минути на общински съветник да бъде за основно изказване.

Накрая, настоящият проект предлага промяна в чл. 87, ал. 2, така че в сайта на Общински съвет – Бургас заедно с проектите на решения да бъдат публикувани и придружаващите ги материали. Те често имат ключова роля за разбирането на предлаганите решения и техните мотиви. Оповестяването им ще подобри публичността и информираността на обществото, което на свой ред ще бъде предпоставка за по-смислено и активно гражданско участие в местното самоуправление.

Цели

Настоящият проект за изменение на Правилника цели:

- да отстрани съществуващи сериозни ограничения в правата на част от съветниците за участие в работата на пленарните сесии, за някои от които е налично и определение за противоконституционност на КС;
- да отстрани съществуващи времеви несъответствия в регламента на отделните форми на участие в дебат;
- по-голяма прозрачност и публичност по отношение на вземането на решения чрез разширяване обема на информация, достъпна за гражданите на общината.

Очаквани резултати

При реализиране на предложената промяна на Правилника може да се очаква образуване на повече политически групи, по-голяма свобода на изразяване на мнение и политически позиции, по-качествен дебат, реализиране на политически плурализъм и оттам по-качествени решения в интерес на гражданите на Община Бургас; по-висока прозрачност и публичност на процеса на вземане на решения.

Финансови средства

Не са необходими финансови или други средства за реализиране на промените.

Съответствие с правото

Предлаганите промени в Правилника не противоречат на норми от по-висока степен на националното право или на правото на Европейския съюз. Напротив, те коригират допуснати несъответствия с Конституцията на Р България, Всеобщата декларация за правата на човека, Международния пакт за гражданските и политическите права, Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и Европейската харта за местното самоуправление, които могат да бъдат установени по аналогия със законови промени в ЗМСМА, отхвърлени от Конституционния съд с РКС4/2011.

Вносител на Проекта:

д-р Даниела Божинова, общински съветник
(Демократична България/Зелено движение)

Стоян Грозев, общински съветник
(Движение България на гражданите)

Приложени към настоящите Мотиви са РКС4/2011 (извадка) и Проучване на условията за създаване и работа на групи в общинските съвети на София, Пловдив, Варна, Ст.Загора и Русе с автор д-р Даниела Божинова.

Д-р ДАНИЕЛА БОЖИНОВА/СРАВНИТЕЛНО ПРОУЧВАНЕ

УСЛОВИЯ ЗА ОБРАЗУВАНЕ И РАБОТА НА ПОЛИТИЧЕСКИ ГРУПИ В ОБЩИНСКИТЕ СЪВЕТИ НА СОФИЯ, ПЛОВДИВ, ВАРНА, СТАРА ЗАГОРА, РУСЕ И БУРГАС

При сравнение на условията за конституиране на политическа група, регламентирани в Правилника на ОС Бургас с правилниците на горните общини става ясно, че бургаският регламент е най-рестриктивен.

1) Минимум от съветници за образуване на група

Правилникът на ОбС-Бургас възприема минимум от 5 съветници, който е същият като минимума, изискван от Столичния общински съвет. Но Общински съвет Бургас не е от „калибъра“ на СОС. Последният се състои от 61 съветници и представлява най-голямата община в България.

Минимумите за образуване на група, възприети в общинските съвети с общ брой 51 съветници т.е. сравними с Бургас са по-малки и дори значително по-малки от 5: съответно Варна-4, Пловдив-3, Русе-2, Ст.Загора-2. В тези общински съвети е по-лесно обединяването на общински съветници в група, което се вижда и от наличните групи в тях през мандат 2019-2023.

- Бургас: обща численост на ОбС 51 съветници, минимум за група 5. Налице са 3 групи (24+6+5) + 16 нечленуващи в група.
- Варна: обща численост на ОбС 51 съветници, минимум за група 4. Налице са 6 групи (18+8+5+4+4) + 12 нечленуващи в група.
- Пловдив: обща численост на ОбС 51 съветници, минимум за група 3. Налице са 7 групи (17+7+5+3+4+4+4) + 7 нечленуващи в група.
- Стара Загора: обща численост на ОбС 51 съветници, минимум 2. Налице са 8 групи (21+7+7+3+3+2+2+2) + 4 нечленуващи в групи.
- Русе: обща численост на ОбС 51 съветници, минимум за група 2. Налице са 7 групи (16+15+9+4+3+2+2).

2) Наименование на групата

Варна, Пловдив и Стара Загора не формулират никакви изисквания към името на политическата група. За сформирането ѝ е достатъчен минималният брой съветници и тяхното волеизявление.

СОС и Русе също дават възможност за свободен избор на име, като поставят само условието името да не бъде повторение на вече регистрирани партии, коалиции. Конкретният текст в Правилника на СОС е следният:

чл.38 (б)“Името на групата не може да повтаря име на организация, партия или коалиция, която вече се е регистрирала по съответния ред.”

Не беше открит регламент, който да съвпада или да е близък до регламента в Бургас. Той не предвижда свободен избор на името. Вместо да поставя условие какво да не е името – с цел избягване на подвеждащи повторения, разпоредбата на бургаския правилник обратно - определя какво да е името:

чл.21 (1) „С решението се определя и наименованието на групата, което може да съдържа само наименованието или абревиатурата на някоя от участващите в нея партии или коалиции.”

3) Други условия

Публичност,прозрачност на политическите групи

Всички изследвани общини имат на сайта си информация за сформираниите политически групи в общинския съвет. Правилниците на Пловдив, Варна, Стара Загора и Русе изискват създаване на регистър на групите в общинския съвет. Ето как регламентира това Общински съвет-Варна в своя правилник:

Варна: Чл.14 (2) Групи общински съветници, техните ръководства, както и промените в тях се вписват в специален регистър при председателя на общинския съвет. Информацията за създадените групи, поименен състав и ръководства се публикува в интернет страницата на Общински съвет – Варна до 1 /една/ седмица от вписването в регистъра.

(3) Председателят на общинския съвет обявява регистрираните групи общински съветници и техните ръководства на следващото заседание на съвета. Същото правило се прилага и при последващи промени в състава и ръководствата им, както и при тяхното прекратяване.

В Бургас, за разлика от всички проучени общини, не беше открита публично достъпна информация за действащите политически групи. Такава не е обявена на официалния сайт на Общински съвет-Бургас, а в наличния онлайн архив на настоящия мандат не се откриват документи за създаването на групи. Оказва се, че тази информация е достъпна само за общинските съветници, тъй като се съдържа в архива на системата за безхартиена работа на съвета. Налага се изводът, че гражданите на община Бургас нямат възможност да се ориентират в наличието на политически групи, техния състав и ръководства от официалния информационен канал на Общински съвет-Бургас.

Административно-техническо обезпечаване на групите и независимите общински съветници

Правилникът на Общински съвет-Пловдив е предвидил условия за административно-техническо подпомагане на групите и независимите общински съветници:

Чл.22 (4) Дейността на политически представителната група се подпомага от секретар-сътрудник.

(5) Дейността на всички нечленуващи в политически представителна група общински съветници се подпомага от един отделен секретар-сътрудник.

(6) Секретар-сътрудниците се предлагат от председателите на политически представителните групи, респективно от нечленуващите в политически представителна група общински съветници.

(7) Секретар-сътрудниците работят въз основа на граждански договор, сключен с кмета на Община Пловдив. Възнагражденията са за сметка на бюджета на Общинския съвет и са в размер на 80 на сто от средната брутна работна заплата в общинската администрация.

Проучването е направено по собствена инициатива във връзка с изготвяне на проект за изменение и допълнение на **Правилника за организацията и дейността на общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация на община Бургас.**

14.07.2021, Бургас

РЕШЕНИЕ НА КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД РКС 4/2011

(по дело 4 / 2011 от 4.5.2011 г)

(Решението е относимо към неравнопоставеността в правата на участие в работата на Общински съвет – Бургас на независимите и негрупирани съветници, произтичаща от действащия Правилник. Цитирана е частта от решението, касаеща ЗМСМА и правата на общинските съветници)

Част XI

Параграф 19 ИК

Параграф 19 е от заключителните разпоредби на кодекса. Съдържа изменения в Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА). Измененията са подредени в 11 точки. В искането § 19 се атакува цялостно, т.е. уредбата на всички 11 точки, въпреки че оспорването на някои законови конструкции не е подкрепено с мотиви.

...

Точка 4. С изменението в т. 4 в главата “Общински съветник” на ЗМСМА се създават нови текстове – чл. 37а и чл. 37б:

“Чл. 37а. (1) При напускане на група или изключване от състава ѝ общинският съветник губи мястото си в комисиите като представител на съответната група и други изборни длъжности в общинския съвет. (2) Общински съветник, напуснал или изключен от група, става независим общински съветник и не може да бъде приет за член на друга група.”

“Чл. 37б. Не могат да се образуват групи от независими общински съветници, както и да се сливат или разделят съществуващи групи.”

Текстовете са по вносител и са мотивирани с преборването на т.нар. политическо номадство в общинските съвети.

Искането (за обявяване на *противоконституционност* – бел. вн.) е основателно. Новите текстове въвеждат във вътрешното пространство на общинския съвет нова правна фигура – “групи”, без обаче самият ЗМСМА да съдържа в тази глава или на друго място право или задължение за общинските съветници да принадлежат към някакви групи. В оспореното изменение не се уточнява на какъв признак са въпросните групи. А напускането на такава група води до **сериозно стесняване в правата на общинските съветници**. Така оспорените текстове **съдържат санкции за поведение, което поведение обаче не е предвидено от закона нито като право, нито като задължение и поради това е налице нарушаване на принципа за правовата държава (чл. 4, ал. 1 от Конституцията)**. След изменението без отговор в закона остава въпросът, какви са съответните права на общинските съветници, избрани като независими кандидати...

РЕШИ:

I. **Установява противоконституционност** и несъответствие с Всеобщата декларация за правата на човека, Международния пакт за гражданските и политическите права, Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и Европейската харта за местното самоуправление на:

1. Член 1, ал. 1 в частта “народни представители, президент и вицепрезидент на републиката”;

.....

9. Параграф 19, точка 2, **точка 4**, точка 7 от **Изборния кодекс (обн., ДВ, бр. 9/2011 г.)**.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Евгени Танчев

Забележка: подчертаването и удебеляването са поставени при направата на извадка от Решението от Даниела Божинова, общински съветник и вносител на проект за промени в Правилника на Общински съвет - Бургас.